

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra JOHANNES EWALDS LEVNET OG MEENINGER

Citation: Ewald, Johannes: "Johannes Ewalds samlede skrifter", i Ewald, Johannes: *Johannes Ewalds samlede skrifter*, Gyldendal, (1969), s. 326. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald06val-shoot-idm140353510891936/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Johannes Ewalds samlede skrifter

MIN ÆRLIGHED

Jeg har før engang, i en Art af Luune skrevet fire Ark fulde derom, og det seer næsten ud, som et Beviis derimod — Til Lykke ere de bortkomne; og jeg vil nu være saa kort, som mueligt; for at være desto troeværdigere — Hvad Hoved-Sagen 5
 betrifft, tænker jeg da i min Samvittighed; at jeg af Overbeviisning og Drift — at jeg af min heele Natur virkelig er ærlig — og selv meget ærlig — Men der er, som man veed, to Arter, eller egentligere to Grader af Ærlighed, af den Pligt, den Lyst at svare enhver sit — hvoraf den første, almindeligere, har sin Hensigt til alle Menniskets Forbindelser — til alle Livets Tilfælde — Den anden, den som vore smaae SkatteBorgere, og ikke sjelden 15
 vore store Spidsbuber, raabe idelig paa og allene paa, betrefker blot oeconomicke Ting, eller PengeSager — Der er ingen Tvivl paa, at man jo kan besidde denne sidste Grad af Ærlighed i den høyeste Grad; og med alt det være den største Skjælm paa 20
 Jorden — Man kan fordærve unge Gemytter, man kan bagtale sin Næste, man kan fornægte sin Gud, uden at tilsnige sig en eneste Skilling derved, men man kan ikke gjøre det uden det nederdrægtigste Bedragerie — Men Spørgsmaalet bliver, om denne 25
 Sætning kan omvendes — saaledes at man kan fuldkommen besidde den føromtalte almindelige Ærlighed; og i alle Tilfælde behandle andre, ey allene som man selv ønsker at behandles, men som man troer, at de kan fordre det — uden derfor at gjøre sig de strængeste Begreb, om den Ærlighed, som jeg vil kalde den blot Oeconomicke, den, som allene betrefker vor Eyendom — Jeg beder, at man for alting ikke vil overiile sig, med at fælde min Dom, førend jeg har forklaret mig tydeligere — Dette kan best skee, naar jeg saa ærlig, som mueligt, stræber at udvikle mine egne GrundSætninger i dette Fald, som man siden desto friere 35

kan bedømme, da jeg langt fra ikke anfører dem, fordi jeg skulde paastaa dem at være de retteste; men blot fordi de har været mine — ||

Jeg forklarede den almindelige Ærlighed før, med meget Overlæg — Ved den Lyst, i alle Tilfælde at behandle andre, ey allene som man vil behandles selv, men som man troer, at de kan fordre — Thi jeg er overbevist, at man kan efterleve den Gyldne Regel: Qvod tibi non vis fieri, id alteri ne feceris, meget nøye, og derfor være skjælmisk nok — Der kan mange Ting være mig ligegyldige, som derfor ikke ere eller bør være andre det; og det skulde være den største Ubillighed, om jeg vilde paanøde dem min Tænkemaade — Det er følgelig ikke mine, men deres billige Fordringer, som bør være min Ærligheds Rette-Snoer — Hvorledes det er, saa troer jeg vist, at jeg fra Barns Been af fuldkommen har besiddet denne Egenskab, saaledes, som jeg forklarer den her — og at jeg aldrig forsætligviis har handlet derimod — Jeg kan bedrage mig selv, men jeg igjentager at jeg troer det — Jeg troer ydermere, at den blotte Overbeviisning af min Pligt, har den mindste Deel heri; men at jeg skulde have været ærlig uden positiv Lov; blot fordi min Sjæl, mit Hjerte ikke kunde andet, end være det — Jeg tør endnu troe, at Hoved-Aarsagen til dette Grund-Træk i min Character, er en altid uovervindelig Drift hos os, at opløfte os saa høyt som vi kan over Jorden — op til den lyse Sphære — op til den Skaber, som vi inderlig føle, at være vort sande Udspring — og følgelig en meget naturlig Afskye for enhver Uretfærdighed, en hver Nederdrægtighed, som gjør denne Opløftelse saa reent umuelig — Jeg vil troe dette — men for nu at tilfredsstille de af mine Læsere, som maaskee længe har troet, at jeg troer altfor vel om mig selv, vil jeg legge til, at endskjønt jeg virkelig holder Hoved-Kilden til min Ærlighed for at være saa ædel — jeg dog er overbevist, at ikke allene nogle